

Tiivistelmä julkaisusta ”Tervahartiala K, Nolvi S, Korttesluoma S, Pelto J, Hyttinen S, Junttila N, Ahtola A, Karlsson H, Karlsson L. Child Temperament and Total Diurnal Cortisol in Out-of-Home Center-Based Child Care and in At-Home Parental Care” *Child Development* (2020).

Lasten stressinsäätelyä ja siihen vaikuttavia yksilöllisiä piirteitä on tutkittu vasta vähän erilaisissa päivähoitoympäristössä. Temperamentti vaikuttaa siihen, miten lapsi reagoi ympäristön ärsykkeisiin ja millaiset asiat hän saattaa kokea haastavina tai uhkaavina. Kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu, että temperamentiltaan ujut ja pelokkaat sekä toisaalta impulsiiviset ja heikot itsesäätelytaidot omaavat lapset ovat alttiimpia korkeammille kortisolitasoille päiväkodissa.

FinnBrainin lasten päivähoitoon liittyvässä osatutkimuksessa oli mukana 163 lasta Turusta ja ympäristökunnista. Lapset olivat tutkimuksen ajankohtana keskimäärin kaksivuotiaita. Noin puolet lapsista osallistui varhaiskasvatukseen päiväkodeissa ja puolet olivat kotihoidossa. Lasten stressinsäätelyä tutkittiin mittaamalla kortisolihormonitasoja sylkinäytteistä. Näytteitä otettiin useita kertoja kahtena eri mittauspäivänä. Varhaiskasvatuksen henkilökunta otti näytteet päiväkodeissa ja lapsen vanhemmat kotona. Lapsen temperamenttipiirteitä mitattiin lapsen äidin täyttämällä lomakkeella, jossa eroteltiin kolme päätemperamenttipiirrettä, negatiivinen emotionaalisuus, ulospäinsuuntautuneisuus/positiivinen emotionaalisuus ja tahdonalainen itsesäätely.

Tutkimustulokset osoittivat, että temperamentti ei aiheuttanut eroa lasten kortisolitasoissa kodin ja varhaiskasvatuksen välillä. Tulos poikkeaa jonkin verran aiemmista kansainvälisistä tutkimuksista, joissa on havaittu, että tietyt piirteet kuten pelokkuus tai impulsiivisuus ja aggressiivisuus, ovat yhteydessä lasten korkeampiin stressitasoihin.

Koko ryhmän osalta havaittiin, että temperamentiltaan ulospäinsuuntautuneilla lapsilla keskimääräiset kortisolitasot olivat korkeammat. Tämä ei kuitenkaan liittynyt tiettyyn hoitoympäristöön, vaan ilmeni sekä kotihoidossa että varhaiskasvatuksessa olevilla lapsilla molempina mittauspäivinä. Saattaakin olla, että lapsen ulospäinsuuntautuneisuus ja taipumus reagoida ärsykkeisiin myönteisesti ilmenee ylipäättään voimakkaampana fysiologisena reagoivuutena. Se ei kuitenkaan suoraan tarkoita, että ulospäinsuuntautuneet lapset olisivat stressaantuneempia kuin muut lapset, koska juuri päivähoito-olosuhteissa ympäristövaikutusta ei havaittu. Kortisolitasojen ja temperamentin yhteys ilmeni samanlaisena molemmissa hoitoympäristöissä, vaikka ne eroavat toisistaan esimerkiksi hoitajan, ryhmäkoon ja vertaissuhteiden osalta.

Ujous tai heikommat itsesäätelytaidot eivät olleet yhteydessä korkeampiin kortisolitasoihin, mikä myös poikkeaa jonkin verran kansainvälisistä tutkimuksista. Aiemmissä tutkimuksissa ei kuitenkaan ole ollut mukana kotihoidossa olevien lasten vertailuryhmää. Lisäksi varhaiskasvatuksen toimintaympäristöissä voi olla suuria eroja eri maiden kesken, eivätkö tutkimukset näin ollen ole suoraan vertailukelpoisia keskenään. Suomalaista varhaiskasvatusta pidetään korkeatasoisena ja henkilökunta on hyvin koulutettua, mikä omalta osaltaan lisää henkilökunnan kykyä ottaa huomioon erilaiset lapset ja tukea lapsen toimintaa erilaisissa tilanteissa.